

tiwa, — wilja, nahku, nimmelt rebbase, soe nink fahro nahku, ka palke nink muido särast.

Nida nemma kaupliwa tül aiga rahholikult. Wõera kaupmehhe ehhtiwa hennelle Tüna-jõe weren mõnd majja, kun na wõisiwa ellada nink kaupa hoita. Pärakõrd tõiwa nemma ka ütte wagga Munka ütten, Saksamaalt, et temma Lätlaifi pididi Jummala sõna oppetama nink hirmsast wäärjum, mala orjusest risti ussu pole läändma. — Sedda teggi mees ka kige üsütawusega nink sündi kuis Apostli teggude ramatun 16 pät. 14 wersin om kirjutetu: et Jummal ka Lätlaste sean mõnnele sõant arowas, et nemma tähhele panniwa, mes Jummala mees, kel nimmi olli Reinhard, üttel, — ja paljo neide sean lastsiwa henda risti. Ent om ka kirjutetu, et armoopuse juttus, lohhe ta tullep, tuld nink waino pallama läüdap nink et temma innemist tülli weap wasta temma esä, nink tüttart wasta temma emma nink minnijat wasta temma ämma (Matt. 10, 35). Se sõnna om nida mõista: kui mõnne omma usklikus sanu Jummala sõnnale, — sis nemma säedwa ka omma ello temma pärra nink heitwa mahha hennest tütrakust nink lihhaliko himmo, liigjomit, liigfõmist nink hirmsat wäärjum, mala orjust (1 Peetri 4, 3. 4). Sest pahhanewa tõise, lea Jummala sõnna ärrapõlgiwa, — et neide welle ennamb ei tahha neidega ütten eddesi ellada ilmfõrratun kurjan ellun. Nida olli ka Lätlastega tol äjjal luggu. Me, lea pagganis jäijewa, tõsiwa sure wihhaga neide wasta üles, lea hennast olliwa risti ussu pole läändnu, — nink tõssi suur tüllitsemine. Just sel äjjal pididi wagga Reinhard ärrakoolma — nink et paljo Lätlast olli jubba risti ussu wõtnu nink et paljo Saksarahwast sinna olli asunu, sis kutsuti tõist piiskopit, nimmi olli Perthold. — Sesamma mõttel wäe-kaupa pagganide wälke ärraajjada nink wõt

ristitu Lätlastega nink mõnne tuggewa Saksamaamees, tega mõeka kätte et temma pagganid ärrawäras.

Ea tõ es olle kül Önnisteggija mele pärrast nink sepärrast om Jummal Pertholdile näitnu, et kes mõeka wõttap, mõdegoga hukka saap. Sest Jummal last sündida, et taplusen hobben, Piiskop säljan, tuhhat nelja wainlaste sekka karras; — nink et paggana ussu Lätlaste tedda ärratappiwa. — Sis kutsuti kolmas piiskop Saksamaalt, Albert nimmi, kindma sõamega nink targa päga mees. Se wõt ette ütte finni lina ehhitada, kun temma pagganide wasta henda wõis hoita. 1200. äjjastajal pärran Kristuse sündimise, — se om 656 äjjastaja eest, ehhit temma lina Tüna-jõe weren nink nimmit tedda Riia linas. Welles temma linale just sedda nimme pand, sedda ei tija meije nüüd ennamb. Piiskop Albert last kõrgid müre lina ümbre nink mõnne ferriko temma sisse ehhitada, ka hennelle ehhit temma ütte kindmat majja ehk Lõssi nink kuts Saksamaalt wastse lina sisse paljo koddanikuid, et na sääl hantwärgi tööd tees nink kauples. Nidade lastwi Riia liin pea sures linas, kelle ülle pärran Alberti surma (temma koli 1228 äjjastajal) piiskopi kui wüürsti wallitsiwa. — Kuis piiskop Albert ka paljo tuggewid sõamehhi Saksamaalt tõije, kuis temma neide abbiga kuit kolm rahwast om ärrawäärduu, lea Liwlandi-maal ellima, Lätlaifi, Liwi nink Ma rahwast, nink kuis temma neid sundmise wiisil nink wäggisi rist nink neide paggana wäärjum, mala orjust ärrahäet, kuis sis ka muid linu Liwlandi-maal ehhiteti, — neide sean eddimält Tartu ja Wõnno, Willandi ja Tallina-liin, sedda wõime tõinefõrd juttustada, kui sa muido himmus, tat sedda kuulda. — Riian pididiwa piiskopi pea ommast wõimusest nink arowust ossa andma wõerile wüürstele nink pälikuile, keddi nemma olliwa Saksamaalt sissekutsnu nink kelle abbiga nemma sedda